

Sairausvakuutuksen päivärahat

Päivitetty viimeksi 15.1.2013

Sisällys

Sisällys	1
Taulukoiden luettelo.....	1
Johdanto	1
Sairauspäivärahan laskukaava.....	2
Lapsikorotus	5
Indeksisuoja.....	5
Tarveharkintainen päiväraha ja vähimmäispäiväraha vuoden 1995 jälkeen	6
Vanhempainpäiväraha vuoteen 2006 asti	7
Tarveharkintainen päiväraha ja vähimmäispäiväraha vuoden 1995 jälkeen	7
Korotetut vanhempainpäivärahat vuodesta 2007	8
Osapäiväraha	9
Edeltävään etuuteen perustuva päiväraha	9
Poikkeukselliset pienten päivärahojen indeksitarkistukset 1994 ja 1995.....	10
Päivärahapalkasta vähennettävä osuus	10

Taulukoiden luettelo

Sairausvakuutuslait	1
Sairausvakuutuksen vähimmäispäiväraha ja päivärahan laskukaavan tulorajat	4
Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaavan kertoimet	4
Sairausvakuutuksen päivärahojen lapsikorotukset	5
Vanhempainpäivärahan vähimmäismäärä	8
Vanhempainpäivärahan laskukaavan kertoimet 1.1.1992 lukien	9
Palkasta vakuutusmaksujen perusteella tehtävä vähennys	11

Johdanto

Sairausvakuutuslaki on säädetty 4 päivänä heinäkuuta 1963 (laki 364/1963). Uusi laki 21.12.2004/1224 korvaa alkuperäisen lain vuoden 2005 alusta lähtien. Tässä aineistossa selvitetään sairausvakuutuksen päivärahoja koskevaa lainsäädäntöä vuodesta 1982 lähtien. Tuolloin päivärahat tulivat verollisiksi ja niitä korotettiin verotuksen kompensoimiseksi. Vanhempainpäiväraha käsitellään erikseen siltä osin, kuin sen laskentaa säännöt poikkeavat sairauspäivärahasta. Sairausvakuutuslakeihin on vuodesta 1989 lähtien sisältynyt säännöksiä myös erityishoitorahasta ja erityisäitiysrahasta, joiden suuruus määräytyy vastaavalla tavalla kuin sairauspäivärahan tai vanhempainpäivärahan suuruus.

Sairausvakuutuslait

Lain nimi	Säädösnumero	Voimaantulo
Sairausvakuutuslaki	4.7.1963/364	1.1.1964
Sairausvakuutuslaki	21.12.2004/1224	1.1.2005

SISU-malli

Sairauspäivärahan laskukaava

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
SairVakPrahaks	Sairausvakuutuksen päiväraha kuukausitasolla	mvuosi, mkuuk, minf, vanh, lapsia, tulo	PalkVah, SMaxLaps, Spaivat, LapsiKor
SairVakPrahavs	Sairausvakuutuksen päiväraha kuukausitasolla vuosikeskiarvona	mvuosi, minf, vanh, lapsia, tulo	
SairVakTuloks	Sairausvakuutuksen päivärahan perusteena oleva vuositulo (käänteisfunktio)	mvuosi, mkuuk, minf, vanh, lapsia, praha	
SairVakTulovs	Sairausvakuutuksen päivärahan perusteena oleva vuositulo vuosikeskiarvona (käänteisfunktio)	mvuosi, minf, vanh, lapsia, praha	
SairVakPrahak1	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 1 helmikuuhun 1983 asti	tulo	Spros1, Spros2, Minimi, Spaivat
SairVakPrahak2	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 2 joulukuuhun 1983 asti	tulo	Spros1, Spros2, Spros3, Sraja1, Minimi, Spaivat
SairVakPrahak3	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 3 joulukuuhun 1991 asti	tulo	Spros1, Spros2, Spros3, Spros4, Sraja1, Sraja2, Minimi, Spaivat
SairVakPrahak4	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 4 elokuuhun 1992 asti	tulo	Spros1, Spros2, Spros3, Spros4, Spros5, Sraja1, Sraja2, Sraja3, Spaivat
SairVakPrahak5	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 5 joulukuuhun 1995 asti	mvuosi, vanh, tulo	Spros1, Spros2, Spros3, Spros4, Sraja1, Sraja2, Sraja3, VanhMin, PoikRaja1, PoikRaja2, PoikP-ros, Spaivat
SairVakPrahak6	Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaava, versio 6 tammikuusta 1996 lähtien	vanh, tulo	Spros1, Spros2, Spros3, Sraja1, Sraja2, Sraja3, VanhMin, Spaivat

Laissa 26.6.1981/471, joka astui voimaan 1.1.1982, määriteltiin päivärahan laskukaava seuraavasti:

16§

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 27,50 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Laskukaavaa on sen jälkeen muutettu useita kertoja mm. määrittelemällä useampia kertoimia ja tulorajoja. Kaavaa muutettiin lailla 30.12.1982/1089, joka tuli voimaan 1.3.1983, seuraavaksi:

16§

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 27,50 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 72 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 72 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 72 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 72 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Uudelleen pykälää muutettiin lailla 29.12.1983/1119, joka astui voimaan 1.1.1984 seuraavasti:

SISU-malli

16§

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 35,10 markkaa lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päivärahan määrä 120 000 markkaa ylittävältä osalta on 30 prosenttia 120 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Seuraava muutos säädettiin lailla 30.12.1991/1714, joka tuli voimaan 1.1.1992, seuraavasti:

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 59,75 markkaa, lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 36 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 36 000 markkaa, mutta eivät ylitä 108 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 36 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 75 prosentilla 36 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 108 000 markkaa, päivärahan määrä 108 000 markkaa ylittävältä osalta on 45 prosenttia 108 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 180 000 markkaa, päivärahan määrä on 180 000 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 180 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja tai verotus on toimitettu verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla arvioimalla sen vuoksi, että veroilmoitusta ei ole annettu, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Seuraava muutos säädettiin lailla 8.7.1992/626, joka tuli voimaan 1.9.1992, seuraavasti:

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 63 markkaa, lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, siltä osin kuin työtulot eivät ylitä 37 800 markkaa. Jos työtulot ylittävät 37 800 markkaa, mutta eivät ylitä 113 890 markkaa, päivärahan määrä on 37 800 markkaa ylittävältä osalta 70 prosenttia 37 800 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 113 890 markkaa, päivärahan määrä 113 890 markkaa ylittävältä osalta on 40 prosenttia 113 890 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 189 810 markkaa, päivärahan määrä on 189 810 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 189 810 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja tai verotus on toimitettu verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla arvioimalla sen vuoksi, että veroilmoitusta ei ole annettu, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Suurempi muutos säädettiin lailla 18.12.1995/1500, joka tuli voimaan 1.1.1996. Tässä yhteydessä vähimmäispäiväraha poistettiin kaavasta ja määriteltiin pienin tulo, jota alemmilla tulotasoilla päivärahaa ei makseta.

16 §

Päivärahan määrä päivältä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta siltä osin kuin työtulot eivät ylitä 130 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 130 000 markkaa, mutta eivät ylitä 200 000 markkaa, päivärahan määrä on 130 000 markkaa ylittävältä osalta 40 prosenttia 130 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 200 000 markkaa, päivärahan määrä on 200 000 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 200 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Päivärahaa ei makseta, jos työtulot ovat alle 5 000 markkaa. Työtulona ei oteta huomioon tuloja, jotka on verotuksessa arvioitu verotuslain 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla sen vuoksi, ettei veroilmoitusta ole annettu.

Vuonna 2005 voimaan tulleessa uudessa sairausvakuutuslaissa 21.12.2004/1224 päivärahan laskukaavan pääsääntö on seuraava:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Päivärahaetus on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 26 720 euroa. Tämän ylittävästä osasta 41 110 euron vuosituloon päivärahaetuuden määrä on 40

SISU-malli

prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 41 110 euroa ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Oheisessa taulukossa on esitetty vähimmäispäivärahan suuruus ja laskukaavassa olevien tulorajojen muutokset. Tulorajat on numeroitu siinä järjestyksessä kuin ne esiintyvät alkuperäisen lain 16 §:ssä. Niillä on ollut eri aikoina eri merkitys, koska laskukaavat ovat muuttuneet.

Sairausvakuutuksen vähimmäispäiväraha ja päivärahan laskukaavan tulorajat

Voimaantulo	Minimi mk tai €/päivä	Raja 1 mk tai €/vuosi	Raja 2 mk/ tai €/vuosi	Raja 3 mk tai €/vuosi	Laki
1.1.1982	27,50				L 26.6.1981/471
1.3.1982	30,10	72 000			L 30.12.1982/1089 ja indeksitarkistus
1.1.1984	35,10	75 000	120 000		L 29.12.1983/1199
1.1.1985	37,95	81 110	129 780		Indeksitarkistus
1.1.1986	40,65	86 850	138 960		Indeksitarkistus
1.7.1986	43,65	86 850	138 960		L 20.12.1985/1058 ja indeksitarkistus
1.1.1987	45,90	91 320	146 120		Indeksitarkistus
1.1.1988	48,40	96 320	153 990		Indeksitarkistus
1.1.1989	52,00	103 400	165 440		Indeksitarkistus
1.1.1990	55,50	110 410	176 660		Indeksitarkistus
1.1.1991	59,75	118 920	190 250		Indeksitarkistus
1.1.1992	63,00	37 800	113 890	189 810	Laki 30.12.1991/1714
1.1.1993	63,20	37 930	114 290	190 480	Indeksitarkistus
1.1.1994	63,20	37 930	114 290	190 480	Indeksitark. jäädytys (L 3.12.1993/1074)
1.1.1995	64,10	38 470	115 920	193 190	Poikkeuksellinen indeksitarkistus (L 19.8.1994/760)
1.1.1996	60,00	5 000	130 000	200 000	L 18.12.1995/1500
1.1.1997	60,00	5 080	132 280	203 520	Indeksitarkistus
1.1.1998	60,00	5 180	134 800	207 380	Indeksitarkistus
1.1.1999	60,00	5 300	137 970	212 270	Indeksitarkistus
1.1.2000	60,00	5 400	140 560	216 250	Indeksitarkistus
1.1.2001	60,00	5 620	146 330	225 110	Indeksitarkistus
1.1.2002	10,09	980	25 515	39 256	Euromuunnos (L 13.7.2001/640) ja indeksitarkistus
1.1.2003	11,45	1 004	26 124	40 192	Indeksitarkistus
1.1.2004	11,45	1 027	26 720	41 110	Indeksitarkistus
1.1.2005	15,20	1 055	27 468	42 261	Indeksitarkistus ja L 21.12.2004/1224
1.1.2006	15,20	1 091	28 403	43 699	Indeksitarkistus
1.1.2007	15,20	1 129	29 392	45 221	Indeksitarkistus
1.1.2008	15,20	1 154	30 033	46 207	Indeksitarkistus
1.1.2009	22,04	1 224	31 850	49 003	L 5.12.2008/804 ja indeksitarkistus
1.1.2010	22,04	1 264	32 892	50 606	Indeksitarkistus
1.1.2011	22,04	1 286	33 480	51 510	Indeksitarkistus
1.3.2011	22,13	1 286	33 480	51 510	Indeksitarkistus (minimipäiväraha)
1.1.2012	22,96	1 325	34 495	53 073	Indeksitarkistus
1.1.2013	23,77	1 362	35 457	54 552	Indeksitarkistus (minimipäivärahaan 0,7% lisäkorotus L 30.11.2012/709)

Seuraavassa taulukossa on esitetty sairausvakuutuksen laskukaavassa olevat prosentit kertoimina siinä järjestyksessä kuin ne esiintyvät laskukaavassa. Ne on nimetty Pros 1, Pros 2 jne.

Sairausvakuutuksen päivärahan laskukaavan kertoimet

Voimaantulo	Pros 1	Pros 2	Pros 3	Pros 4	Pros 5	Laki
1.1.1982	0,3	0,8				L 26.6.1981/471
1.3.1982	0,3	0,8	0,5			L 30.12.1983/1089

SISU-malli

Voimaantulo	Pros 1	Pros 2	Pros 3	Pros 4	Pros 5	Laki
1.1.1984	0,3	0,8	0,5	0,3		L 29.12.1983/1119
1.1.1992	0,3	0,8	0,75	0,45	0,25	L 30.12.1991/1714
1.9.1992	0,3	0,7	0,4	0,25		L 8.7.1992/626
1.1.1993	0,3	0,66	0,4	0,25		L 30.12.1992/1653
1.1.1996	0,7	0,4	0,25			L 18.12.1995/1500 ja 21.12.2004/1224

Lapsikorotus

Käytetyt parametrit	LapsiKor
----------------------------	----------

Sairauspäivärahaan liittyi lapsikorotus vuosina 1982–1993. Lapsikorotuksesta säädettiin sairausvakuutuslain muutoksessa 26.6.1981/471, joka tuli voimaan 1.1.1982, seuraavasti:

18 §

Jos vakuutetulla on huollettavanaan 16 vuotta nuorempi oma tai puolisonsa lapsi tahi otto- tai kasvatuslapsi, suoritetaan päivärahaan lapsikorotus. Jos päivärahan saajana on aviopuoliso, joka ei välien rikkoutumisen vuoksi asu erillään puolisoistaan, suoritetaan hänen päivärahaansa lapsikorotus vain, jos hänen työtulonsa ovat yhtä suuret tai suuremmat kuin hänen puolisonsa työtulot. Samanaikaisesti suoritetaan lapsikorotusta vain toiselle puolisoista.

Lapsikorotusta suoritetaan yhdestä lapsesta 4,25 markkaa ja kahdesta tai useammasta lapsesta 8,50 markkaa.

Koska kahdesta ja useammasta lapsesta maksettava lapsikorotus säädettiin kaksinkertaiseksi yhden lapsen lapsikorotukseen verrattuna, parametriksi riittää yhden lapsen lapsikorotus.

Lapsikorotuksia koskeva pykälä kumottiin lailla 10.12.1993/1129, joka tuli voimaan 1.1.1994.

Lapsikorotusten indeksitarkistukset on esitetty oheisessa taulukossa.

Sairausvakuutuksen päivärahojen lapsikorotukset

Voimaantulo	Lapsikorotus, mk/päivä	Laki
1.1.1982	4,25	L 26.6.1981/417
1.3.1982	4,65	Indeksikorotus
1.1.1984	5,10	Indeksikorotus
1.1.1985	5,55	Indeksikorotus
1.1.1986	5,90	Indeksikorotus
1.1.1987	6,25	Indeksikorotus
1.1.1988	6,55	Indeksikorotus
1.1.1989	7,05	Indeksikorotus
1.1.1990	7,55	Indeksikorotus
1.1.1991	8,10	Indeksikorotus
1.1.1992	8,55	Indeksikorotus
1.1.1993	8,60	Indeksikorotus
1.1.1994	0	L 10.12.1993/1129

Indeksisuoja

Päivärahoihin vaikuttavilla tuloarajoilla ja vähimmäispäivärahalla on eri aikoina ollut erilainen indeksisuoja. Lailla 26.6.1981/471 vähimmäispäiväraha ja lapsikorotukset sidottiin TEL-indeksiin 1.1.1982 lähtien:

76§

Tämän lain 16 §:n 1 momentissa ja 18 §:n 2 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.

SISU-malli

Lailla 18.12.1995/1500 indeksisuoja rajoitettiin työtulorajoihin 1.1.1996 lähtien:

76 §

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitettujen työtulojen määrät tarkistetaan siinä suhteessa kuin päivärahan sekä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan maksuvuodelle vahvistettu työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu indeksiluku poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta indeksiluvusta.

Lailla 21.12.2004/1224 työtulojen rajat sidottiin ns. palkkakertoimeen 1.1.2005 lähtien:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 7 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

Tarveharkintainen päiväraha ja vähimmäispäiväraha vuoden 1995 jälkeen

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
HarkPRahaS	Tarveharkintainen sairausvakuutuksen päiväraha (1996 - 2002) kuukausitasolla	mvuosi, mkuuk, minf, tulo, puoltulo, varall	Minimi, HarkRaja, HarkPuol, VarRaja, Spaivat

Vuoden 1996 alussa voimaan tulleella lailla poistettiin sairausvakuutuksen vähimmäispäiväraha. Laki antoi kuitenkin oikeuden tarveharkintaiseen vähimmäispäivärahaan 60 sairauspäivärahan jälkeen. Tästä säädetiin laissa 18.12.1995/1500 seuraavasti:

18 b §

Vakuutetulle, jolla on 15 §:n 1 momentin nojalla oikeus päivärahaan ja jonka sairaudesta johtuva työkyvyttömyys on kestänyt vähintään 60 päivää, suoritetaan toimeentulon turvaamisen kannalta välttämätöntä päivärahaa enintään 60 markkaa.

Toimeentulon turvan tarvetta harkittaessa otetaan tulona huomioon työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) 24 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut tulot. Edellä 1 momentissa mainitusta päivärahasta vähennetään vakuutetun omien kuukausitulojen kahdeskymmenesviidesosa ja hänen puolisonsa kuukausitulojen viideskymmenesosa kokonaisuudessaan. Jos vakuutetun tai hänen puolisonsa veronalainen varallisuus ylittää sen varallisuusverolain (1537/92) mukaisen määrän, jonka perusteella on suoritettava varallisuusveroa, ei päivärahaa tämän pykälän perusteella makseta. Päivärahaa maksetaan kuitenkin aina vähintään 16, 17 ja 18 a §:n mukainen määrä.

Lailla 28.12.2001/1479 luovuttiin tarveharkinnasta, ja sen sijaan säädettiin mahdollisuus saada vähimmäispäiväraha 55 sairauspäivän jälkeen. Laki tuli voimaan 1.4.2002.

18 b §

Kun sairaudesta johtuva työkyvyttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 55 päivää, maksetaan päivärahaa vähintään 10,09 euroa.

Vakuutetulla, joka on työkyvyttömyyden alkamista välittömästi edeltäneen kolmen kuukauden ajan ollut omasta syystään vailla omaa tai toisen työtä, on 15 §:n 1 momentin estämättä oikeus 10,09 euron suuruiseen päivärahaan, kun työkyvyttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 55 päivää.

Jos työkyvyttömyyden alkaessa päivärahaoikeutta ensimmäistä kertaa ratkaistaessa on ilmeistä, että työkyvyttömyys tulee jatkumaan vähintään tämän lain 19 §:n 3 momentissa mainitun enimmäisajan, vakuutetulla on oikeus päivärahaan 1 ja 2 momentin mukaisesti välittömästi 19 §:n 1 tai 2 momentin tarkoittaman omavastuuajan jälkeen. Jos kuitenkin työkyvyttömyys alkaa uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta viimeksi suoritettiin päivärahaa siten, että päivärahaa suoritetaan työkyvyttömyyden alkamispäivää seuraavasta arkipäivästä, päivärahaa maksetaan 1 ja 2 momentin mukaisesti, jos yhdenjaksoinen 55 päivän työkyvyttömyys sisältyy edeltävään työkyvyttömyysjaksoon.

Lailla 30.12.2002/1303, joka tuli voimaan 1.1.2003, pykälässä määritelty vähimmäispäiväraha korotettiin 11,45 euroon.

SISU-malli

Sairausvakuutuslaissa 21.12.2004/1224, joka tuli voimaan 1.1.2005, vähimmäispäivärahaa koskevat säännökset yhdistettiin 7. luvun 7 §:ään, jolloin päivärahaa samalla korotettiin:

7 §

Sairaus- ja vanhempainpäivärahan sekä erityishoitorahan vähimmäismäärä

Sairaus- ja vanhempainpäivärahan sekä erityishoitorahan vähimmäismäärä on 15,20 euroa arkipäivältä.

Lailla 5.12.2008/804, joka tuli voimaan 1.1.2009 vähimmäismäärä korotettiin 22,04 euroon. Lailla 17.12.2010/1142 euromäärä sidottiin kansaneläkeindeksiin lisäämällä pykälään seuraava lause: "Tätä rahamäärää tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään." Ensimmäinen indeksikorotus säädettiin sovellettavaksi 1.3.2011 lähtien.

Vähimmäismääräinen sairauspäiväraha sisältyy edellä olevaan taulukkoon sivulla 4.

Vanhempainpäiväraha vuoteen 2006 asti

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
ks. sairausvakuutuksen päiväraha		vanh	VanhMin

Sairausvakuutuslaki antaa nykyisin oikeuden äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahaan sekä erityisäitiysrahaan. Niitä kutsutaan seuraavassa vanhempainpäivärahaksi kiinnittämättä huomiota siihen, miten niitä koskevat oikeudet ovat muuttuneet. Alun perin niiden suuruus on määräytynyt samalla tavalla kuin sairausvakuutuspäiväraha lapsikorotuksineen. Laissa 26.6.1981/471, joka tuli voimaan 1.1.1982 säädettiin:

22§

Äitiysrahan määrä päivää kohden on yhtä suuri kuin 16 §:ssä tarkoitettu päiväraha.

Samoin lain mukaan äitiysrahaan suoritetaan lapsikorotus samalla tavalla kuin sairauspäivärahaan mutta ei kuitenkaan vastasyntyneen lapsen perusteella.

Vuosina 1994 ja 1995 määriteltiin vanhempainpäivärahalle oma vähimmäistaso, joka sidottiin kotihoidontuen perusosan tasoon ja elinkustannusindeksiin. Laissa 10.12.1993/1129, joka tuli voimaan 1.1.1994, määrättiin:

22 §

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä päivältä on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu päiväraha. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaisen perusosan määrä päivältä.

76 §

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa säädetty markkamäärä sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että sitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkkeitä muutetaan kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain (348/56) nojalla. Tämän lain 16 §:n 1 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.

Vuodesta 1996 lähtien vanhempainpäivärahalle määriteltiin oma vähimmäismäärä, joka on ollut yhtä suuri kuin edellä mainittu tarveharkintaisen sairausvakuutuspäivärahan enimmäismäärä ja vuodesta 2002 lähtien käytössä ollut sairausvakuutuksen päivärahan vähimmäismäärä 55 sairauspäivän jälkeen. Sairausvakuutuslaissa 21.12.2004/1224, joka tuli voimaan 1.1.2005, vähimmäispäivärahaa koskevat säännökset yhdistettiin 7. luvun 7 §:ään, jolloin päivärahaa samalla korotettiin. Ks. edellä jakso [Indeksisuoja](#).

Tarveharkintainen päiväraha ja vähimmäispäiväraha vuoden 1995 jälkeen

Oheisessa taulukossa esitetään tämän vähimmäispäivärahan kehitys.

SISU-malli

Vanhempainpäivärahan vähimmäismäärä

Voimaantulo	Vähimmäispäiväraha	Laki
1.1.1994	78,30 mk	10.12.1993/1129, taso- ja indeksikorotus
1.1.1995	79,40 mk	29.12.1994/1501
1.1.1996	60,00 mk	18.12.1995/1500
1.1.2002	10,09 €	13.7.2001/640
1.1.2003	11,45 €	30.12.2002/1303
1.1.2005	15,20 €	21.12.2004/1224
1.1.2009	22,04 €	5.12.2008/804
1.1.2011	22,13 €	Indeksitarkistus
1.1.2012	22,96 €	Indeksitarkistus
1.1.2013	23,77 €	Indeksitarkistus + 0,7% lisäkorotus (30.11.2012/709)

Korotetut vanhempainpäivärahat vuodesta 2007

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
KorVanhRahaKS	Korotettu vanhempainpäiväraha kuukausitasolla	mvuosi, mkuuk, minf, ait, lapsia, tulo	PalkVah, SRaja3, KorProsAit, KorPros1, KorPros2, VanhMin, Spaivat
KorVanhRahaVS	Korotettu vanhempainpäiväraha kuukausitasolla vuosikeskiarvona	mvuosi, minf, ait, lapsia, tulo	
VanhPRahaKS	Erisuuruiset vanhempainpäivärahat päivätasolla	mvuosi, mkuuk, minf, ait, kor, norm, lapsia, vanhtulo	SPros1, SPros2, SPros3, SRaja1, SRaja2, SRaja3, KorPros1, KorPros2, KorProsAit, VanhMin
VanhRahaTuloS	Vanhempainpäivärahojen perusteena oleva tulo kuukausitasolla, kun koko päivärahatulo ja erilaisten tasojen päivät tiedetään	mvuosi, normpaiv, korpaiv90, korpaiv75, praha	VanhMin

Vanhempainpäivärahoja koskevaan lainsäädäntöön tuli vuoden 2007 alusta lähtien huomattavia muutoksia, jotka sisältyvät lakiin 22.12.2006/1342. Tässä laissa määritellään päivärahoille kaksi uutta tasoa, joissa päiväraha on joko 75 prosenttia tai 90 prosenttia vuosityötulosta tiettyyn tulorajaan asti. Näistä päivärahoista on säädetty seuraavasti:

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävstä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmasosasta;

2) äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 30 ensimmäisen arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävstä osasta äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmasosasta; sekä

3) isälle maksettavan vanhempainrahan ja isäkuukauden isyysrahan määrä on 30 ensimmäisen isälle maksettavan arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävstä osasta isälle maksettavan vanhempainpäivärahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmasosasta.

SISU-malli

Koska tässä pykälässä oleva tuloraja 41 110 euroa (vuoden 2004 indeksitasossa) vastaa päivärahan laskukaavan pääsäännön mukaista kolmatta tulorajaa, sitä käsitellään samana parametrina. Korotetuilla päivärahajaksoilla on uudet kertoimet.

Vanhempainpäivärahan laskukaavan kertoimet 1.1.1992 lukien

Voimaantulo	Pros 1	Pros 2	Pros 3	Pros 4	Pros 5	KorProsAit	KorPros1	KorPros2	Laki
1.1.1992	0,3	0,8	0,75	0,45	0,25				L 30.12.1991/1714
1.9.1992	0,3	0,7	0,4	0,25					L 8.7.1992/626
1.1.1993	0,3	0,66	0,4	0,25					L 30.12.1992/1653
1.1.1996	0,7	0,4	0,25						L 18.12.1995/1500 ja 21.12.2004/1224
1.1.2007	0,7	0,4	0,25			0,9	0,75	0,325	L 22.12.2006/1342

Osapäiväraha

Käytetyt parametrit	OsaPRaha
---------------------	----------

Lailla 8.6.2006/459 otettiin vuoden 2007 alusta lähtien käyttöön osapäiväraha, jota voidaan tietyin edellytyksin maksaa 60 sairauspäivän jälkeen enintään 72 arkipäivältä. Osapäivärahan suuruudesta säädetään:

11 luku

12 §

Osasairauspäivärahan määrä

Sen estämättä, mitä tämän luvun 1–7 §:ssä säädetään, osasairauspäivärahan määrä on aina puolet sitä välittömästi edeltävän sairauspäivärahan määrästä. Edeltävän sairauspäivärahan määrässä ei kuitenkaan oteta huomioon 12 luvussa tarkoitettuja sairauspäivärahaan nähden ensisijaisia etuuksia.

Edeltävään etuuteen perustuva päiväraha

Sairauspäiväraha, vanhempainpäiväraha tai erityishoitoraha voi työtulon asemesta perustua edeltävään etuuteen. Tätä koskeva säännös lisättiin sairausvakuutuslakiin lailla 22.12.1989/1255 ja se tuli voimaan 1.7.1990.

Nykyisessä laissa 21.12.2004/1224 säännös on seuraava:

11 luku

6

Sairaus- ja vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha edeltävän etuuden perusteella

Jos vakuutettu on sairaus- tai vanhempainpäiväraha- tai erityishoitorahaoikeuden alkamista edeltävien neljän kuukauden aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta tai julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea tai työllistämistukea työelämävalmennukseen, hänelle maksettava sairaus- ja vanhempainpäiväraha tai erityishoitoraha on vähintään 86 prosenttia hänelle maksetun etuuden määrästä. Tällöin ei työttömyysetuuden ja koulutustuen määrää laskettaessa oteta huomioon:

- 1) työttömyysturvalain 4 luvun 4 §:n mukaista sovittelussa huomioon otettavaa tuloa;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 5 §:ssä tarkoitettua palkkaa ja muuta työtuloa;
- 3) sellaista työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua etuutta, joka tämän lain 12 luvun 2 §:n mukaan on vähennettävä päivärahasta;
- 4) työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan määräytyvää korotettua ansio-osaa, työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 3 momentin mukaista työllistymisohjelmallisää eikä lisäpäiviltä työttömyysturvalain 6 luvun 10 §:n mukaan maksettavaa ansiopäivärahan korotettua määrää siltä osin kuin niiden määrät ylittävät mainitun lain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän ansio-osan; (23.6.2005/461)

SISU-malli

5) työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan määräytyvää peruspäivärahan korotusosaa eikä työllistymisohjelmallisaa. (23.6.2005/461)

Sairaus- ja vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha on vähintään opintorahan kuukausimäärän kahdeskymmenesviidesosa, jos vakuutettu on etuuskauden alkamista edeltävän neljän kuukauden aikana saanut opintotukilain mukaista opintorahaa.

Sairaus- ja vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha on vähintään kuntoutusrahan suuruinen, jos vakuutettu on etuuskauden alkamista edeltävien kuuden kuukauden aikana saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahetuuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa. Jos vakuutettu on saanut vastaavana aikana työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa, sairaus- ja vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha on vähintään vakuutetulle suoritetun kuntoutusrahan kuukausimäärän kahdeskymmenesviidesosa. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahetuuksista annetun lain 32 §:n 2 momentin mukaan määräytyneestä kuntoutusrahasta sitä osuutta, jolla se ylittää sen määrän, joka vastaavassa tilanteessa olisi määriteltä mainitun lain 32 §:n 1 momentin mukaan kuntoutusrahan määräksi, eikä mainitun lain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettua 10 prosentin korotusta eikä työeläkelakien mukaista 33 prosentin korotusta. (21.12.2007/1364)

Jos vakuutettu on saanut sairaus- tai vanhempainpäivärahan taikka erityishoitorahan alkamista edeltäneenä aikana useampaa kuin yhtä 1–3 momentissa mainituista etuuksista, sairaus- ja vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan perusteena käytetään sitä etuutta, jota vakuutettu on viimeksi saanut.

Tässä esiintyvät parametrit 86 prosenttia ja 1/25 eivät sisälly SISU-mallin parametrijärjestelmään.

Poikkeukselliset pienten päivärahojen indeksitarkistukset 1994 ja 1995

Käytetyt parametrit	PoikRaja1, PoikRaja1, PoikPros
----------------------------	-----------------------------------

Vuonna 1994 sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan ja päivärahan laskemisessa käytetyt tulorajat olivat jäädytettyinä. Vuonna 1995 indeksitarkistus toteutettiin vain osittain. Pieniä päivärahoja tarkistettiin kuitenkin erityisellä kertoimella.

Laissa 3.12.1993/1074, jota sovellettiin vuonna 1994 säädettiin:

2 §

Jos muualla kuin eläkkeitä koskevassa lainsäädännössä ja eläkettä koskevissa järjestelyissä säädetään lailla, asetuksella tai määrätään valtioneuvoston tai ministeriön päätöksellä siitä, että etuuksien määrää, niiden perusteena olevaa tuloa tai muuta markkamäärää tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten, käytetään vuodelle 1994 vahvistetun palkkaindeksiluvun 1736 asemesta pistelukua 1688.

Jos sairausvakuutuslain (364/63) mukaisen päivärahan määrä on vähemmän kuin 99,15 markkaa päivässä, sen määrää korotetaan vuonna 1994 väliaikaisesti 2,8 prosentilla.

Laissa 19.8.1994/760, jota sovellettiin vuonna 1995, säädettiin:

2 §

Jos sairausvakuutuslain (364/63) mukaisen päivärahan perusteena oleva työtulo on pienempi kuin 35 930 markkaa, päivärahan määrää korotetaan vuonna 1995 lisäksi väliaikaisesti 2,8 prosentilla.

Päivärahapalkasta vähennettävä osuus

Käytetyt parametrit	PalkVah
----------------------------	---------

Sen jälkeen kun palkansaajilta ryhdyttiin perimään työttömyysvakuutus- ja eläkemaksuja, on vuosittain säädetty prosenttiosuudesta, joka vähennetään sairauspäivärahan perusteena olevasta palkasta ennen päivärahan laskemista. Prosenttiosuudesta on säädetty lailla. Vuodelle 2002 päätettiin tosin lailla vain enimmäisprosentti 5,0, mutta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vahvistettiin alempi prosenttiluku 4,8. Samoin vuodelle 2007 on säädetty laissa enimmäisprosentti (4,98) ja asetuksella pienempi luku (4,88).

SISU-malli

Lailla 11.12.2009/1047 päivärahasta tehtävä vähennys määriteltiin 1.1.2010 lähtien pysyvästi 60 prosentiksi sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Näiden maksujen suuruudesta, ks. *Verodokumentti*.

4 a §

Työtulosta vähennettävät vakuutusmaksut

Päivärahaetuuden määrää laskettaessa työtuloista vähennetään 60 prosenttia 18 luvun 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairausvakuutuksen päivärahamaksun, työntekijän eläkelain 153 §:n 1 momentissa tarkoitetun alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärästä. Vähennys tehdään tämän luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta vakuutusmaksusta ja 3 §:ssä tarkoitetuista verotuksessa todetuista tai 4 §:n mukaisesti selvitettyistä työ- ja virkasuhteessa saaduista työtuloista.

Oheisessa taulukossa on yhteenveto tämän vähennysprosentin suuruudesta vuodesta 1993 lähtien.

Palkasta vakuutusmaksujen perusteella tehtävä vähennys

Vuosi	Prosentti	Laki
1993	1,5	18.12.1992/1344
1994	3,5	3.12.1993/1075
1995	4,5	19.8.1994/761
1996	4,5	18.12.1995/1501
1997	4,5	20.12.1996/1212
1998	5,0	19.7.1997/1276
1999	5,0	6.12.1998/1273
2000	5,0	23.12.1999/1273
2001	5,0	15.12.2002/1077
2002	4,8	13.12.2001/1286, 19.12.2001/1454
2003	4,8	25.12.2002/977
2004	4,85	15.12.2003/1088
2005	5,1	21.12.2004/1241
2006	4,88	9.12.2005/1000, 14.12.2005/1047
2007	4,88	22.12.2006/1232, 22.12.2006/1409
2008	4,44	21.12.2007/1344, 21.12.2007/1349
2009	4,5	19.12.2008/1018, 19.12.2008/1027
2010	3,498	11.12.2009/1047
2011	3,672	
2012	3,492	
2013	3,894	